

Samenvatting Natuurdoelanalyse Noorderpark

Vanuit Europese afspraken, vastgelegd in de [Vogel- en Habitatrichtlijn](#), zijn Natura 2000-gebieden aangewezen die samen zorg moeten dragen voor het behoud van de biodiversiteit in de Europese Unie. Per gebied zijn specifieke natuurwaarden (habitattypen en soorten) en hierbij behorende doelstellingen vastgelegd. Het halen van de natuurdoelen, de gunstige staat van instandhouding, is een wettelijke verplichting.

In de [Wet Stikstofreductie en Natuurverbetering](#) (WSN, juni 2021) staat dat het [Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering](#) (PSN) inzicht moet bieden in welke maatregelen nodig zijn om aan de doelstellingen voor de habitattypen en soorten in het gebied te voldoen, zodat we kunnen spreken van een gunstige staat van instandhouding. Om dit inzichtelijk te maken zijn, in opdracht van de provincie Utrecht, [Natuurdoelanalyses](#) (NDA's) opgesteld. In de NDA's is de huidige stand van zaken van de Natura 2000-doelstellingen voor de gebieden vastgelegd. Hierin is onderzocht hoe de natuur ervoor staat, wat de doorwerking van uitgevoerde en geplande maatregelen is op de natuurdoelstellingen en of er nog aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn om de doelen te halen. Dit is gedaan op basis van de beste beschikbare informatie en meest recente wetenschappelijke inzichten.

De NDA's zijn in samenspraak met de provincie, terreinbeheerders en regionale waterbeheerders tot stand gekomen. Ze vormen een belangrijk onderdeel voor het [gebiedsplan](#) dat door de provincie op 1 juli 2023 wordt aangeboden aan het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de gebiedsprocessen die daaruit voortvloeien. Hier volgt een samenvatting van de NDA voor het Utrechtse deel van het [Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen](#): het Noorderpark. Voor gedetailleerde informatie wordt verwezen naar [de rapportages van de NDA's](#).

Het Noorderpark behoort tot het landschap van meren en moerassen en is gelegen tussen de stad Utrecht in het zuiden en het Tienhovense kanaal in het noorden. Het is een belangrijk gebied voor moerasvogels die hier broeden en het kent als laagveengebied veel verschillende stadia van open water via verschillende vegetaties met veen naar uiteindelijk bos. Hierdoor kent het Noorderpark een rijk mozaïek aan verschillende vegetaties. In dit lage deel van Nederland stagneerde het water na de laatste ijstijd en ontstond er veen. Het grondwater werd sterk gevoed met toestroom van grondwater vanuit de Utrechtse Heuvelrug. Na het winnen van het veen en het droogmalen van de Bethunepolder is de kenmerkende structuur van petgaten, legakkers, polders en open water tot stand gekomen. Daarnaast kent het gebied veel diverse peilvakken om het watersysteem te laten functioneren voor de verschillende doeleinden.

In de huidige situatie geldt voor alle aanwezige vegetaties en soorten, en voor de meeste broedende vogelrichtlijnsoorten, dat niet wordt voldaan aan een gunstige staat van instandhouding. Plassen met Kranswierwateren, Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden zijn te klein en te versnipperd en onvoldoende aaneengesloten. Ook zijn er grote problemen met exotische waterplanten en rivierkreeften. Vooral het gebrek aan krabbenscheervegetaties, die het afgelopen decennium vrijwel geheel zijn verdwenen, is een zorgelijke ontwikkeling. Deze vegetatie vormen de basis voor de cruciale ontwikkeling van allerlei andere vegetaties in laagveengebieden zoals Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) en Overgangs- en trilvenen (trilvenen). De Overgangs- en trilvenen (trilvenen) zijn veelal te zuur en te klein in omvang. De Blauwgraslanden, Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) en Hoogveenbossen zijn groot genoeg maar is de kwaliteit nog niet op orde. Voor Overgangs- en trilvenen (trilvenen) en Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) is in de zomer de grondwaterstand te laag en de aanvoer van bufferend grondwater op veel locaties vaak onvoldoende. Daarnaast is sprake van een te hoge stikstofdepositie. Omdat de watervegetatie beperkt aanwezig zijn heeft dat een negatieve invloed op de soorten die er zouden moeten

voorkomen. Aan de andere kant zorgen exoten als Waterwaaier en Ongelijkbladig vederkruid soms voor een zeer dichte vegetatiebedekking.

Voor de verschillende soorten geldt dat zowel de populatieomvang als grootte & kwaliteit van het leefgebied onvoldoende zijn. Ook is niet voor alle vogels het leefgebied geschikt. Daarnaast zijn het ontbreken van goed ontwikkelde rietkragen, die deels in het water staan, voor een aantal soorten als Roerdomp, Woudaap, Grote karekiet op dit moment een beperking. De vraatschade aan riet door het grote aantal ganzen helpt hierbij niet mee. Voor een aantal moerasvogels gaat het goed (Snor en Rietzanger). Recent is in enkele deelgebieden geschikt leefgebied gemaakt voor de Porseleinhoen, echter de soort is in aantal nog niet toegenomen. Voor de niet-broedvogels zijn er geen extra aandachtspunten: hier gaat het goed mee.

Met de uitgevoerde en geplande maatregelen vanuit hydrologie en beheer is geconcludeerd dat de gunstige staat van instandhouding niet gerealiseerd gaat worden voor alle aangewezen vegetaties en soorten en de meeste broedende vogelrichtlijnsoorten. Aanvullende maatregelen zijn dus nodig om de gunstige staat van instandhouding te behalen. Toename van bufferend grondwater is een belangrijke maatregel om plassen te krijgen met Kranswierwateren en Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, maar ook voor Trilvenen is aanvulling van grondwater een vereiste, waarbij ook het Blauwgrasland zal profiteren. Hier is nader onderzoek nodig om precies te kunnen bepalen welke maatregelen buiten en binnen het Natura 2000-gebied genomen dienen te worden. Daarnaast is exotenbestrijding een belangrijk aandachtspunt. Rietontwikkeling en aanleg van pioniersmoerassen met slikkige zones zijn nodig voor de verschillende soorten reigers en Porseleinhoen. Daarbij wordt een oproep gedaan de verschillende maatregelen goed te monitoren. Voor een volledig overzicht van de voorgestelde maatregelen wordt verwezen naar de [rapportage van de NDA](#).